

20 אוקטובר 2013

Israel.resources@mof.gov.il

לכבוד
פרופ' איתן ששינסקי, יו"ר
הועדה לבחינת המדיניות לגבי חלק המדינה המתקבל
בעד שימוש של גורמים פרטיים במשאבי טבע לאומיים
משרד האוצר
רח' קפלן 1
ירושלים 91030

א.נ.,

הנדון: התשלומים למדינה בגין חומרי המחצבה

בהמשך לפנייתך של הועדה הנכבדה לציבור להציג בפניה עמדות בנושא מינויה, הרינו מתכבדים להגיש את עמדתך של חברת הנסון מוצרי חציבה (ישראל) בע"מ ("הנסון"), כדלקמן:

1. הנסון (בשמה הקודם: פיוניר) החלה את פעילותה בישראל בשנות ה-60 של המאה הקודמת והיא מפעילה בישראל שתי מחצבות, חנתון ומגדל צדק (לרבות, מחצבה נוספת באזור יהודה ושומרון) - ומכאן עניינה בנושאים שייבחנו על ידי הועדה.
2. הנסון משתייכת כיום לקבוצת HeidelbergCement (בעבר השתייכה לקבוצת Pioneer ולאחר מכן לקבוצת Hanson).
3. איתור מחצבה, הליכי התכנון, הקמתה של מחצבה ותפעולה, מצריכים השקעת משאבים בעלויות גבוהות וידע מקצועי ותפעולי ברמה גבוהה, הנדרש בכל השלבים האמורים, כולל היכולת ליטול סיכונים עסקיים.
4. למכתב זה מצורפת עבודה שנערכה להזמנתנו על ידי **גיזה זינגר אבן בע"מ**, חברה לייעוץ כלכלי, אשר מציגה ניתוח כלכלי מקיף של הסוגיות הנדונות בפני הועדה, כולל מסקנות.
5. כפי שעולה מהעבודה הכלכלית, **חלקה של המדינה בהכנסות ממחצבות (GT)** עומד על שיעור גבוה הנע בין 61%-67% (לפי גודל המחצבה) ובתוספת ארנונה שיכולה לנוע בטווח רחב עד מעל ל 5 מיליון ₪ בשנה (הארנונה המוטלת על מחצבות היא גדולה לאין ערוך מהשירותים המוענקים על ידי הרשות המקומית למחצבות ולמעשה מסבסדת את יתר תושבי הרשות המקומית).
6. שיעורי ה-GT הנ"ל הם גבוהים ביותר לפי כל אמת מידה כלכלית-עסקית מקובלת ולכן יש לשקול דווקא הורדת שיעור ה-GT ולא העלאתו. כל העלאה מעבר לשיעורים הקיימים לרבות במסגרת התמלוג, תהיה

בלתי מידתית ותוצאותיה עלולות ליצור עיוותים כלכליים וכמובן לפגוע באופן בלתי הוגן בעסקי החברה והענף בכללותו.

7. יתר על כן, השוואת סכומי התמלוגים החלים בישראל בגין חומרי חציבה עם אלו הנהוגים בעולם, מעלה שהשיעורים בישראל הם גבוהים.

8. מאחר ששוק המחצבות בישראל מצוי בעודף ביקוש ניכר, תגרום כל העלאה ב-GT להעלאה במחירי חומרי החציבה, וכתוצאה מכך להעלאה בעלות התשתיות והבנייה.

9. אגב הדיון בנושא ה-GT ברצוננו לחזור על דברים שאנו אומרים מעל כל במה, היינו שיש לפרסם לאלתר מכרזים להפעלת מחצבות חדשות באזור המרכז והצפון ולגרום להעלאת ההיצע בחומרי חציבה. הועדה מתבקשת לדון גם בסוגיה חשובה זו, משום שבסופו של דבר המחסור יפגע בציבור.

10. קביעת התמלוג כאחוז מהכנסות אינה במקומה ותגרום לתוצאות שליליות – מהנימוקים הבאים:

10.1. יש הצדקה לשלם תמלוג בהתאם לכמות חומר הגלם שעושים בו שימוש, משום שתמלוג כזה מתאים ליעודו, היינו - מהווה תמורה עבור חומר הגלם שנוצל, ואילו תמלוג לפי שיעור מהכנסות הוא למעשה נטילת נתח מתוך המחיר הסופי של המוצר, אשר הוא תולדה של השקעת ידע, אמצעי ייצור, אמצעי שיווק וכיוצ"ב.

10.2. במילים אחרות, יש הצדקה למדינה לקבל תמורה על מה שהיא נותנת, אך אין הצדקה שהיא תיטול נתח מתוך ההשבחה.

10.3. לפיכך, ברי מדוע תמלוג כשיעור מהכנסות איננו תמלוג אלא הטלת מס - ואין שום סיבה להעלות את שיעור המסים המוטלים על הענף, במיוחד לאור ה-GT הגבוה בענף המחצבות.

10.4. העובדה שחומר הגלם "נקנה" מהמדינה ומשמש מפעל תעשייתי איננו סיבה לשנות סדרי בראשית ולקבוע את התמורה לחומר הגלם לפי ההכנסות. האם בכך שהמדינה "מוכרת" את חומר הגלם היא הופכת עצמה שותפה גם בסיכונים העסקיים, להשקעות הנוספות וכיוצ"ב?! שזו המשמעות של נטילת חלק מההכנסות.

10.5. אמנם הגבייה של תמלוג לפי שיעור מהכנסות היא נוחה, אבל לא ניתן לקבוע שיעור שיש בו הלימה לכמות החומר הגולמי, בגלל אלמנט ההשבחה וההובלה.

10.6. הואיל וקיימת תנודתיות רבה ברכיבי העלות המרכיבים את המחיר הסופי (כולל גם עלות ההפקה של חומר הגלם), הרי שלא ניתן לקבוע באופן הוגן את עלות חומר הגלם כשיעור מהמחיר הסופי של המוצר.

10.7. בחלק משמעותי מהעסקאות, מחיר חומרי החציבה כולל גם את הובלת חומר החציבה לאתר ולכן יכול להיווצר עיוות כאשר גובים שיעור מההכנסות.

10.8. כמחצית מחומרי החציבה בישראל, לפחות, הם במסגרת מכירות "ורטיקאליות" על כל המשתמע מכך.

- 10.9. תמלוג לפי שיעור ההכנסות יגרום לכך שאיכות המוצר תרד, משום שבמצבים מסוימים יהיה תמריץ להפחית את עלויות ההשבחה. בנוסף, עלול להיווצר מצב שבו יהיה תמריץ לא להשקיע בהפקת חומרי גלם באיכות גבוהה יותר, אלא להסתפק בחומרי חציבה באיכות ירודה שעלות החציבה שלהם נמוכה.
- 10.10. לפיכך, ברי מדוע במדינות רבות בעולם מקובל לקבוע את התמלוג מחומרי מחצבה על פי סכום קבוע לטון.
11. לאור ייחודיותו של ענף המחצבות בישראל, אין מקום לכרוך אותו יחד עם ענפים אחרים בהם מנוצלים אוצרות טבע.
12. נבקש להופיע בפני הועדה הנכבדה על מנת שנוכל לפרוש את טיעונינו בעל פה ועל מנת להשיב על שאלות שבוודאי יתעוררו אצל חברי הועדה. בנוסף, הננו מזמינים את חברי הועדה לבקר במחצבה על מנת להיווכח שהמדובר במפעל תעשייתי לכל דבר ועניין ולא בחציבה וכרייה גרידא.

בכבוד רב,

אליעזר פריאל, מנכ"ל